

Digitaalisen kulttuurin tutkimusperinne ja uudet suunnat 3 op

Luento 6: Mitä on Internet-tutkimus

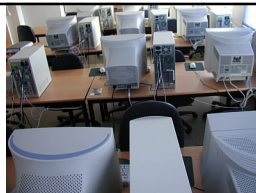
Luennon sisältö

- Internet ja Internet-tutkimus
- Internet tutkimusympäristönä ja –kohteena
- Internet-tutkimuksen muutos
- Omakohtainen esimerkki Internet-tutkimuksesta: artikkeli ”nigerialaiskirjeistä” (Harjoitustehtävä)

J. Suominen: Johdatus digitaaliseen kulttuuriin

2

Mikä on Internet

- ”Verkkojen verkko”, yhdistää tietokoneita ja verkkoja toisiinsa
- Useita sovelluksia (Internet ei ole pelkkä WWW, erit. sähköposti olennainen)
- Keskeistä hajautettu verkostorakenne ja datapakettien käyttö

J. Suominen: Johdatus digitaaliseen kulttuuriin

3

Mitä on Internet-tutkimus

- ”Ensi katsomalta internet-tutkimus tuntuu helpolta, jopa itsestään selvältä käsitteeltä: kyseessä on mitä ilmeisemmin internetin, globaalin tietoverkoston, tutkimus. Mutta jos internet nähdään erilaisten teknisten sovellusten, käyttökulttuurin, työkäytänteiden, tuotannon ja kulutuksen areenojen yhdistelmänä ja internet-tutkimus yhtä lailla käytettävyystudiumina, teknisenä kehitystyönä, mediahistoriallisena tutkimuksena, käyttäjähaastatteluna kuin teoreettisena spekulatiivisena, on kysymys huomattavasti vaikeampi. Kaiken lisäksi internetiä koskevat eri tutkimus- ja toiminta-alat eivät välttämättä jaa yhteistä käsitteistöä tai edes keskustele toistensa kanssa.” Susanna Paasonen: ”Erityisyyttä, edistysuskoa ja amnesiaa - Internet-tutkimuksen hankalat määritelmät” *medium* 27.6.2003 (<http://www.m-cult.net/mediumi/article.html?articleid=225&print=1&lang=fi>)

J. Suominen: Johdatus digitaaliseen kulttuuriin

4

Kaksi tapaa määritellä

- Internet-tutkimus (Internet Studies), vrt. elokuva- ja televisiotutkimus (cinema and tv studies) jne.
 - Uuden media(kulttuurin)tutkimuksellisen tieteenalan luominen
 - Internetin tutkimus (Internet Research)
 - Poikkitieteellinen viitekehys, erilaisten tutkimustyökalujen luominen
- ← Käsitteet käytännössä sekoittuvat
- ← Ongelmana erilaiset käsitykset Internetistä, sen medialuonne ei ole selkeä eikä se mahdu uuteen, omaan lokeroonsa (lähde: Paasonen 2003)
- ← Vielä lisättävä jonkinlainen kolmas ”Internet Technology Science”, verkon teknisten edellytysten tutkimus- ja kehitys

J. Suominen: Johdatus digitaaliseen kulttuuriin

5

Tutkimusmenetelmät

- Etnografiset menetelmät (”ethnography”): haastattelu, havainnointi, erilaiset päiväkirjat sekä Internetin kautta että muuten → tietojen saaminen käyttäjien toiminnasta tutkimustarkoituksiin ← HUOM! Tutkimusetiikka!
- Myös sisältöanalyysi: tekstit, kuvat, hypermedia, kulttuuriset tulkinat Internetistä mediana jne. → Internet-käytön jättämien jälkien analyysi ← HUOM! Tässäkin tutkimusetiikka!
- ← Etnografinen tutkimusote painottunut nimenomaan Internet-tutkimuksesta puhuttaessa (ehkä totunnaisempi tai konventionalisempi tutkimustapa)

J. Suominen: Johdatus digitaaliseen kulttuuriin

6

Kysymys

- Millaisia ovat Internet-tutkimuksen motiivit ja tavoitteet?

Internet-tutkimus kyberkulttuurin tutkimuksena

- 1) populaarista kyberkulttuurista 2) kyberkulttuurintutkimukseen ja 3) kriittiseen kyberkulttuurintutkimukseen
- Innostuneesta tieteisfiktion sävyttämästä visioinnista siirrytty kohti arvioivaa ja kyseenalaistavaa tutkimustapaa
- ← Jaottelu osin ongelmallinen

Internet-tutkimuksen kolme aikakautta

- ("Esi-historia", ennen 1990-luvun puoliväliä (esim. Roxanne Hiltzin teos *The Network Nation* (1978))
- **Ensimmäinen aikakausi: asiantuntijat laukkaavat hiihtomäliä nettihuumalia (Punditry rides rampant) n. 1995-1998**
 - dataa ei tarvita, euforia riittää
- **Toinen aikakausi: käyttäjien ja käyttöjen järjestelmällinen dokumentointi (Systematic documentation of users and uses) n. 1998-2004**
 - dataa keräävät markkinatutkimuslaitokset mutta enimmäksä määrin myös valtiovalta ja akateemiset yksiköt, suuret tietomäärät, perusasioita käyttäjämääristä ja käyttötavoista
- **Kolmas aikakausi (2004-): dokumentoinnista analyysiin (From documentation to analysis)**
 - tarkemmat rajaukset, teoreettinen kehittyminen, on-line- ja off-line -ilmiöiden rinnakkainen tarkastelu
- Lähde: Barry Wellman (Netlab, Toronto): "The Three ages of internet studies: ten, five and zero years ago." *New media and society* vol 6 (1): 123-129.

Uutuus ja Internet-tutkimus

- "Yleisesti ottaen internetin uusia mahdollisuuksia, kumouksellista potentiaalia ja sen aiheuttamia kulttuurisia murroksia luodanneet, usein hyvin spekulatiiviset tekstit (esim. Plant 1997; Stone 1996; Turkle 1997) ovat saaneet tutkimuskentässä huomattavasti enemmän huomiota – ja siten myös painoarvoa – kuin internetin valtakysymyksiä ja taloudellisia ehtoja korostaneet tutkimukset (Fusco 1998; Eisenstein 1998; Nakamura 2002). Uutuuspuhe on siis myynyt uuden median tutkimuksessakin." (Paasonen 2003)

Muutoksen (kuviteltu) nopeus

- Nettivuosi, vastaa noin 7 normaalivuotta
- Ei muisteta (tai edes haluta muistaa) muutama vuosi aiemmin tapahtuneita muutoksia: kokeilkaa itse
- Toisaalta: webin tai sähköpostin peruskäyttölogiikka ei juuri muuttunut (ja itse esim. käytän samaa Pine-sähköpostiohjelmää kuin 1995)
- Suhtautuminen "pioneeritutkimuksiin" (mainitaan, muttei juuri koeta hedelmällisiksi keskustelukumppaneiksi)

Internet-tutkimus

- Keskeistä poikki- tai ainakin monitieteisyys
- Tietynlaista jatkuvaa käymistilaa
- Ei selkeää institutionalisoitumista
- Internet-tutkimuksen osa-alueet ja klassikot tulevat tarkemmin esiin kurssin kirjaesittelyissä

Tutkimuksen tilanne tällä hetkellä

- Internet-tutkimuksen ongelmana ollut mm. yhdysvaltapainotus ja vahva kytkentä CMC-tutkimusperinteeseen (computer mediated communication)
- Enemmänkin saattaa käydä niin, että Internet-vakiintuu hyväksyttäväksi tutkimuskohteeksi sosiologian ja antropologian kaltaisissa etabloituneissa tieteenaloissa, ei kehitystä omaksi itsenäiseksi tieteenalaksi ← Tämä onkin havaittavissa esim. eri puolilla Suomea

Lähde: Robert Arpo, s-postiviesti Jaakko Suomiselle 8.11.2005

Internet tutkimusympäristönä

- **Internet tutkimuskohteena**
 - Voiko tutkia Internetiä tutkimatta Internetissä?
 - **Internet tiedonkeruuympäristönä**
 - taustatiedot
 - tutkimuskirjallisuus
 - aineiston keruu ja havainnointi Internetissä
 - **Internet tutkijayhteisön ja osin myös tutkijayhteisön ja muiden ihmisten välisenä kommunikaatioympäristönä**
 - sähköpostilistat, web-sivut, tutkimusprosessin kuvaaminen (nyt myös blogit, ks. <http://www.gameswithoutfrontiers.net/> ja <http://marikoo.blogspot.com/>), tulosten julkistaminen
 - opetusympäristöt
- ← Internet toimii tänä päivänä keskeisenä tutkimusympäristönä, vaikkei se olisi tutkimuskohde, mutta juuri tästäkin syystä itse Internetin tutkimus tärkeää

Internet tutkimusympäristönä

- Tutkimusympäristö vaikuttaa tutkimuskäytäntöihin: tiedon hankkimisen, arvioinnin ja esittämisen tapoihin, vaikuttaa myös tutkimuskohteisiin (vrt. esim. tietokoneen käyttö kirjoituskoneena, muistiinpanojen tekeminen ja taltiointi (esim. valokuvaus, nauhoitus), sähkövalo, tutkimusinstrumentit, esim. periskooppi ja mikroskooppi)

Viittaus Internet-lähteisiin

- Ks. <http://www.hum.utu.fi/satakunta/digi/viittausopas/>

Internet-kyselyt

- Ks. esimerkkikysely <http://www.hum.utu.fi/historia/kh/tiesu/kysely/>

Internet vai internet?

- Mistä eri kirjoitusasut kumpuavat ja kertovat?

Tehtävä 2006

- Lue Jaakko Suominen artikkeli ”Very urgent business matter”. ”Nigerialaiskirjeet osana digitaalista kulttuuria.”
- Miten tekijä määrittelee itsensä suhteessa Internet-tutkimukseen ja muihin tutkimusaloihin? Miten hän perustelee tutkimusaiheensa, millaisia tutkimusaineistoja hän käyttää, miten hän niitä analysoi, miten hän keskustelee aikaisemman tutkimuksen kanssa?
- Aikaa n. 25 minuuttia lukemiseen, sitten keskustelua

Tehtävä 2005

- Lue Susanna Paasonen artikkeli ”Sääntöjä Marsille ja Venukselle. Nettiromanssin sukupuolitettut käsikirjoitukset” *Digirakkaus*. Toim. Ulla Paunonen ja Jaakko Suominen. Turun yliopisto, Turku 2004.
 - Miten Paasonen paikantuu itse Internet-tutkijana, millaisia tutkimusaineistoja hän käyttää, miten hän niitä analysoi, miten hän keskustelee aikaisemman tutkimuksen kanssa?
- Aikaa n. 25 minuuttia lukemiseen, sitten keskustelua